

Λίγα λόγια για το ACT PROJECT

Το πρόγραμμα «ACT- Ιδιότητα του ενεργού πολίτη αφορά δράσεις για την ενίσχυση των κοινωνικών και πολιτικών δεξιοτήτων» είναι ένα καινοτόμο, διεθνές πρόγραμμα που απευθύνεται στους μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μεταξύ 13 και 15 ετών και στους εκπαιδευτικούς τους. Έχει σχεδιαστεί για να ενισχύσει την έννοια της ιδιότητας του ενεργού πολίτη στους μαθητές μέσω της απόκτησης βασικών κοινωνικών και πολιτικών δεξιοτήτων¹ και να αναβαθμίσει τις πρακτικές των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο της εκπαίδευσης στην ιδιότητα του πολίτη.

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2018-2019, το Πρόγραμμα ACT πραγματοποίησε τις εκπαιδευτικές δράσεις (field trials) που περιλαμβάνουν περίπου 100 σχολεία σε κάθε μια από τις 4 χώρες, οι οποίες συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Από τα 100 σχολεία, τα μισά αποτέλεσαν την «ομάδα εφαρμογής» και συμμετείχαν πλήρως στο Πρόγραμμα ACT, ενώ τα υπόλοιπα 50 θα ανήκουν στην «ομάδα ελέγχου», χωρίς να λαμβάνουν μέρος στην εφαρμογή του προγράμματος ACT κατά τα σχολικά έτη 2018-2019.

Στα σχολεία της «ομάδας ελέγχου» εφαρμόζουν το Πρόγραμμα ACT κατά τη σχολική χρονιά 2019-2020.

Η ενεργός συμμετοχή των μαθητών στην υλοποίηση των σχεδίων δράσης σχετικά με την ιδιότητα του πολίτη (citizenship projects) θα ενισχύσει τη μετάδοση θεμελιωδών αξιών (δημοκρατία και ιδιότητα του πολίτη, κοινωνικές και πολιτικές δεξιότητες).

Το ACT έχει λάβει Erasmus+ χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υλοποίησή του σε χρονικό ορίζοντα 3 ετών (2017-2020). Πραγματοποιείται σε συνεργασία με υπουργεία παιδείας, πανεπιστήμια και φορείς αξιολόγησης της Αγγλίας, της Γαλλίας, της Ελλάδας και της Ισπανίας.

Σχέδιο μαθήματος

Ομάδα-στόχος

Το τμήμα Γ5 το οποίο εφαρμόζεται το πρόγραμμα ACT

Μαθητές: 25

Χρόνος ολοκλήρωσης

60 λεπτά

Σχ. Έτος: 2019-2020

Περιγραφή

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, κάθε ολιγομελής ομάδα μαθητών και μαθητριών θα πρέπει να έχει επινοήσει προτάσεις σχετικά με το σχέδιο δράσης για την ιδιότητα του πολίτη (citizenship project), τις οποίες και θα παρουσιάσει στην τάξη. **Οι προτάσεις αυτές θα πρέπει να βασίζονται στις τρεις θεματικές ενότητες του προγράμματος ACT – καταπολέμηση των διακρίσεων, κοινωνική ένταξη, πολιτισμική ετερότητα – και θα πρέπει να είναι ρεαλιστικές και εφικτές.** Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν δράσεις και δραστηριότητες που είναι επιτρεπτές σε σχολεία. Για παράδειγμα, αν οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές και οι μαθήτριες σε μια δεδομένη χώρα δεν επιτρέπεται να συλλέγουν χρήματα, τότε το προτεινόμενο σχέδιο δράσης δεν θα πρέπει να εμπεριέχει μια τέτοια διάσταση. Το παρόν σχέδιο μαθήματος καθορίζει την πορεία του συνόλου του ACT.

Επισκόπηση

Κάθε ομάδα καλείται να εργαστεί για να διαμορφώσει μια πρόταση σχετική με το σχέδιο δράσης για την ιδιότητα του πολίτη, την οποία θα ήθελε να υλοποιήσει στην τάξη. Κάθε σχέδιο δράσης θα πρέπει να πληροί τα κριτήρια του προγράμματος «ACT-Ιδιότητα του ενεργού πολίτη» και να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες από τις θεματικές ενότητες του ACT (καταπολέμηση των διακρίσεων, κοινωνική ένταξη, πολιτισμική ετερότητα). Η πρόταση αυτή θα πρέπει να είναι ρεαλιστική και πραγματοποιήσιμη από πλευράς πολυπλοκότητας, διάρκειας, πεδίου εφαρμογής, κτλ. Κάθε ομάδα καλείται να προετοιμάσει την πρότασή της, συμπεριλαμβανομένης μιας παρουσίασής της, η οποία θα προβληθεί στο σύνολο της τάξης κατά τη διάρκεια της επόμενης διδακτικής περιόδου που θα είναι αφιερωμένη στην επιλογή του σχεδίου δράσης για την ιδιότητα του πολίτη. Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα ψηφίσουν το σχέδιο δράσης σχετικά με την ιδιότητα του πολίτη (citizenship project) που θα αποτελέσει το σχέδιο δράσης της υλοποίησης του ACT στην τάξη.

Οργανωτική μέθοδος:

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα συνεργαστούν στο πλαίσιο ολιγομελών ομάδων, όπως αυτές διαμορφώθηκαν στο προηγούμενο στάδιο.

Δραστηριότητα – Προτάσεις σχεδίων δράσης για την ιδιότητα του πολίτη (citizenship project)

Στόχος

Ο στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι δοθεί η δυνατότητα στους μαθητές να αναλάβουν πρωτοβουλίες στα σχέδια δράσης του προγράμματος « ACT-Ιδιότητα του ενεργού πολίτη», τα οποία θα ήθελαν να υλοποιήσουν με τους συμμαθητές τους στο πλαίσιο τόσο των θεματικών ενοτήτων του ACT όσο και των ζητημάτων που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους ζωή. Σε κάθε ομάδα, όλοι οι μαθητές συμβάλλουν στη δημιουργία της πρότασης,

ωστόσο ανατίθενται ενίοτε ατομικοί ρόλοι, προκειμένου να επιμεριστούν οι εργασίες και να καταστεί η διεκπεραίωσή τους πιο αποτελεσματική.

Υλικό

Το έντυπο που παρέχεται στο **Παράρτημα 1** περιγράφει τους ενδεχόμενους ατομικούς ρόλους που θα ανατεθούν στους μαθητές για την εκπόνηση της πρότασής τους σχετικά με το σχέδιο δράσης, στο πλαίσιο ολιγομελών ομάδων.

Το φύλλο εργασίας που παρέχεται στο **Παράρτημα 2** θα πρέπει να συμπληρωθεί από τους μαθητές κατά τη διάρκεια της εργασίας τους σε ομάδες. Σημειώστε ότι το αυτό το φύλλο εργασίας έχει σχεδιαστεί για να βοηθά τους μαθητές να επινοούν ιδέες, αλλά δεν θα πρέπει να συνιστά το οπτικό βοήθημα που θα χρησιμοποιήσουν για να κάνουν τις παρουσιάσεις τους κατά τη διάρκεια της επόμενης διδακτικής περιόδου.

Οι ρόλοι αυτοί θα ανατεθούν κατόπιν σχετικής απόφασης των μαθητών. Η εκπαιδευτικός θα διασφαλίσει ότι η δραστηριότητα αυτή διεξάγεται ομαλά και γρήγορα.

Η καθηγήτρια θα εκτυπώσει αντίγραφα του φύλλου εργασίας για κάθε μαθητή της τάξης.

Περιγραφή δραστηριότητας

Μετά την τοποθέτηση του κάθε μαθητή στην ομάδα του, η εκπαιδευτικός, πριν ξεκινήσουν τον σχεδιασμό των προτάσεων τους, τούς υπενθυμίζει τη σημασία του σχεδίου δράσης σχετικά με την Ιδιότητα του πολίτη (citizenship project), καθώς και τις θεματικές ενότητες, με τις οποίες θα πρέπει να ασχοληθούν. Η εκπαιδευτικός προετοιμάζει ένα έντυπο έγγραφο στο οποίο να υπενθυμίζει αυτά τα βασικά στοιχεία και να το διανείμει στους μαθητές ή να καταγράψει αυτά τα βασικά στοιχεία στον πίνακα.

Η εκπαιδευτικός εξηγεί τα προσδοκώμενα αποτελέσματα – τον σχεδιασμό ενός σχεδίου δράσης σχετικά με την Ιδιότητα του πολίτη σε κάθε ομάδα – και προτείνει τη διενέργεια ανάθεσης ρόλων για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Η εκπαιδευτικός διανέμει ένα παιχνίδι με κάρτες ρόλων σε κάθε ομάδα και εξηγεί εν συντομία τον καθένα, επισημαίνοντας ότι κάθε ρόλος μπορεί να ανατεθεί σε έναν ή περισσότερους μαθητές.

Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας,

- ο Γραμματέας (Αρμόδιος Καταγραφής Πρακτικών) της κάθε ομάδας πρέπει να καταγράφει τις ιδέες και προτάσεις της ομάδας,
- ο Χρονομέτρης και Διαιτητής θα πρέπει να παρακολουθεί την ώρα και να επαναφέρει το ενδιαφέρον της ομάδας στο αντικείμενο της συζήτησης όταν διαπιστώνεται παρέκκλιση. Θα πρέπει να διασφαλίζει ότι κάθε μαθητής έχει τη δυνατότητα να μιλάει,

- ο Παρουσιαστής θα είναι επιφορτισμένος με την παρουσίαση της πρότασης κατά τη διάρκεια της επόμενης διδακτικής περιόδου, οπότε και αρχίζει να αναστοχάζεται πάνω στον τρόπο παρουσίασης του προγράμματος
- ο Διαμεσολαβητής (Αρμόδιος Εξωτερικών Καθηκόντων) δύναται να συναντήσει τον εκπαιδευτικό οποιαδήποτε στιγμή, εφόσον η ομάδα χρειάζεται να του θέσει κάποια ερώτηση.

Καθήκον κάθε μέλους της ομάδας είναι να συμβάλλει με ιδέες και να συμμετέχει στις εργασίες της ομάδας.

Σε συνέχεια της επεξήγησης των ρόλων, Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να περιγράψει τους «κανόνες του παιχνιδιού»:

- Κάθε ομάδα έχει στη διάθεσή της μέχρι το τέλος της διδακτικής περιόδου για να προετοιμάσει τις προτάσεις επί του προγράμματος και τις αντίστοιχες παρουσιάσεις
- Οι προτάσεις πρέπει να σχετίζονται με τουλάχιστον μία από τις θεματικές ενότητες του προγράμματος: πολιτιστική ετερότητα, κοινωνική ένταξη και/ή καταπολέμηση των διακρίσεων και να πληρούν τα κριτήρια του προγράμματος «ACT-Ιδιότητα του ενεργού πολίτη» : δύνανται να υλοποιούνται και να μεταλαμπαδεύονται εκτός της ομάδας, προσδιορίζονται και πραγματώνονται από όλους τους μαθητές και παρουσιάζουν μια κοινωνική χρησιμότητα.
- Τα προτεινόμενα σχέδια δράσης (projects) πρέπει να είναι ρεαλιστικά και πραγματοποιήσιμα και να μην παραβιάζουν τους σχολικούς κανόνες.
- Κάθε ομάδα χρησιμοποιεί κάποιο βοηθητικό μέσο για την παρουσίαση του προγράμματος στην τάξη, όπως κόλλα Α3, συρρίκνωση πολλών διαφανειών σε μία, αφίσα ή οποιοδήποτε άλλο βοήθημα επιλέξουν οι μαθητές (βλέπε παράρτημα 2 για περιγραφή του πληροφοριακού υλικού που μπορεί να συμπεριληφθεί στην παρουσίαση)

Κατά τη διάρκεια της διδακτικής περιόδου, ο Παρουσιαστής της κάθε ομάδας θα έχει στη διάθεσή του λίγα λεπτά για να παρουσιάσει το σχέδιο δράσης της ομάδας του στην τάξη. Στη συνέχεια, οι μαθητές θα είναι σε θέση να ψηφίσουν για το σχέδιο δράσης που τους άρεσε περισσότερο. Δεν θα μπορούν να ψηφίσουν υπέρ των δικών τους προτάσεων.

Ο ρόλος της εκπαιδευτικού σε αυτή τη φάση ανάπτυξης είναι βασικός.

Παράρτημα 1

Κάρτες Ανάθεσης Ατομικών Ρόλων

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ	ΧΡΟΝΟΜΕΤΡΗΣ και ΔΙΑΙΤΗΤΗΣ
Παρουσιάζει το σχέδιο δράσης σχετικά με	Ενθαρρύνει την ομάδα να υλοποιεί με συνέπεια την εργασία της.

την ιδιότητα του πολίτη στην τάξη Οργανώνει την παρουσίαση μαζί με άλλους μαθητές και μαθήτριες α) σε κόλλα Α3, β) με τη συρρίκνωση πολλών διαφανειών σε μία, γ) με μία αφίσα ή οποιοδήποτε άλλο βοήθημα	Ενημερώνει όταν έχει περάσει το μισό του χρόνου και όταν ο χρόνος πλησιάζει στη λήξη του Ο στόχος του: να συμβάλλει στην εξέλιξη του έργου, να συντονίζει τη συζήτηση, να διασφαλίζει ότι κάθε μαθητής και μαθήτρια μπορεί να εκφράσει την άποψή του/ της
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ (ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ) Καταγράφει τις ιδέες των μελών της ομάδας σε μια κόλλα χαρτί ή άλλο βοήθημα Συγκεντρώνει σε τακτική βάση τις ιδέες της ομάδας, ζητά από τους μαθητές και τις μαθήτριες να λαμβάνουν αποφάσεις Καλεί κάθε μέλος της ομάδας να αιτιολογήσει και να εξηγήσει τον τρόπο σκέψης του	ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ (ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ) Ο μόνος μαθητής/ Η μόνη μαθήτρια, στον οποίο/ στην οποία επιτρέπεται να φύγει από την ομάδα για να συζητήσει με τον/την εκπαιδευτικό ή για να φέρει προμήθειες. Ενημερώνει την ομάδα σχετικά με όσα συζητήθηκαν με τον/την εκπαιδευτικό.

Παράρτημα 2

Φύλλο εργασίας για το σχέδιο δράσης σχετικά με την Ιδιότητα του πολίτη

Η παρουσίαση του σχεδίου δράσης σχετικά με την Ιδιότητα του πολίτη (citizenship project) κάθε ομάδας έχει ως στόχο να εξηγήσει στους άλλους μαθητές ποιο είναι το προτεινόμενο σχέδιο δράσης για την Ιδιότητα του πολίτη, που σχεδιάστηκε από την ομάδα και γιατί θα πρέπει να υπερψηφιστεί.

Η παρουσίαση αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Πρέπει να απαντά στα ακόλουθα ερωτήματα :

Τι θέλουμε να κάνουμε;

Γιατί;

Για ποιον;

Πώς;

Πόσος χρόνος θα χρειαστεί;

Ποιες δυσκολίες θα συναντήσει;

Ποιος μπορεί να μας βοηθήσει;

- Το σχέδιο δράσης πρέπει να περιλαμβάνει :

1. Τους στόχους
2. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα
3. Τα βήματα για την επίτευξη των στόχων
4. Το τελικό προϊόν και, αν είναι δυνατόν, έναν τίτλο